

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și partic. 150 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoază.

Un număr 3 lei.

Note și impresii din călătorie.

II.

La orele 11 și 30 minute noaptea, am plecat din *Ploești* cu trenul accelerat spre *Bacău*. Trenul acesta, care plecase din *București*, era ticsit cu călători așa, că cei mai mulți dintre noi abia am putut afla loc pe peronul vagoanelor.

Nu ne prea plângeam de neajunsul acesta; știam noi doară bine, că într'o călătorie așa de lungă nu vor putea să ne meargă toate în plin.

Din *Ploiești* trenul a pornit în noapte cu mare viteză. După un mers cam de trei sferturi de oră oprește puțin la *Mizil*; peste alte trei sferturi oprește mai multșor la *Buzău*. Aci, spre bucuria noastră, ni-se face loc într'un vagon, ce s'a atașat la trenul nostru.

Ajuns în vagon, imi ocup repede un locșor lângă geam, și cum eram obosit de statul în picioare și nesomn, ațipesc numai de cât. Când mă trezesc erau orele 3 și 25 minute dimineața. Trenul staționa în dreptul gării... *Mărășești*, locul de mare glorie și onoare al vitejei noastre armate române. Până aci cunoșteam drumul din excursiunea, pe care am făcut-o prin *Vechiul-Regat* în vara călduroasă a anului 1921. Ce urma de aci încolo era nou pentru mine.

Din *Mărășești* linia ferată pleacă direct spre nord, trecând lângă *Adjud* de unde se ramifică o altă linie spre *Târgu Ocna*, care duce apoi mai departe în Ardeal către *Târgul-Mureș*.

Noi însă mergem mai departe trecând în fugă pe lângă localitățile *Sascut* (numire unguerească, dovadă de coloniile unguerești de odinioară de prin Moldova). *Negri, Răcăciuni, Faraoni, Valea Seacă* și în fine *Bacău*, unde ne dăm cu toții jos spre a lua alt tren, ca să ne ducă la *Piatra-Neamțu*.

În gara Bacău, până să luăm celalt tren, din întâmplare m'apropiu de pachetele ce le ridica posta, ca să le ducă în oraș. Mare mi-a fost însă durerea, când printre zecile de pachete nu zăresc decât nume străine, ca *Jancu Weinstain*, *Aron Lebovici*, *Beniamin Schwartz*, *Solomon Hahamu* etc. etc. Va se zică erau adevărate plângerile acelor buni români, cari arătau prin ziare și broșuri, că orașele frumoasei noastre Moldove sunt năpădite de străinii aceștia cu pistrui pe față, care au acaparat în mâinile lor aproape întreagă industria și comerțul nostru de prin acele părți.

Plecând din Bacău cu trenul personal către Piatra-Neamțu, în scurt timp trecem apa *Bistriței*, pe care aveam însă să o trecem de multe ori în cursul călătoriei noastre.

Dintre localitățile de pe linia aceasta mi-am notat două: *Buhuși*, cu o mare fabrică de postav și *Rosnov*, unde am zărit o biserică impozantă, incungiturată de arbori umbroși.

Ambele aceste localități erau acum pe teritoriul *județului Neamțu*, pe care avea să se desfășoare călătoria noastră de studii.

În scurt timp dela Rosnov ajungem, Dumineca în 17 Maiu orele 7^{1/2} dimineața, la *Piatra-Neamțu* capitala județului amintit, unde ne-au așteptat la gară elevii și elevele dela școlile primare și normale din localitate dinpreună cu institutorii și profesorii lor, în fruntea cărora se aflau simpaticii noștri colegi, dl inspector *Gheorghiu* și dl revizor școlar *Petre Gheorghieasa*.

La scoborirea noastră din tren mulțimea acea de elevi erumpe în urale șgomotoase, aruncând flori asupra noastră, pe când corul școlii normale de băieți întonează maiestos imnul nostru simbolic: *Pe-al nostru steag e scris unire*, pe care îl ascultăm cu lacrimi de bucurie în ochi.

După prezentările obicinuite, dl inspector Gheorghiu, prin cuvinte calde, ne salută și ne urează tuturor bun sosit pe pământul acestui județ, pe care s'a săvârșit multe evenimente însemnate din viața poporului nostru românesc. Îi răspunde emoționat dl inspector *Petrescu*, care arată colegilor moldoveni scopul călătoriei noastre.

Cu aceste o luăm cu toții în șir pe jos către centrul orașului, carele nu era tocmai departe de gară. Pe tot drumul ne cântă însuflețitor corul elevilor dela școala normală.

După un mers cam de vre-o cincisprezece minute ajungem în piața principală de unde pe o stradă scurtă laterală suntem conduși la internatul școlii normale de băieți, unde suntem găsduiți.

La orele 9, dupăce am luat ceaiul și ne-am recreat puțin, toți excursioniștii am luat parte la serviciul divin dela biserica *Sf. Ioan*. Biserica aceasta e monument istoric, zidit de Ștefan cel Mare, domnitorul de odinioară ale acestor planuri frumoase. Cu toate vechimea ei, biserica încă e întreagă; exteriorul ar mai trebui ceva reparat. Ce privește interiorul bisericii, acela e destul de încăpător; pictura, mai ales pe cupolă, iconostas și pereții

din nae, e afumată rău. Când am ajuns la biserică tocmai se cânta de către un cântăreț *Doxologia cea mare*. Cântărețul, care de altfel avea un glas bun, cânta pe nas, secondat de un băiețandru, care-i ținea *isonul* sau cum îi mai zice *hangul*. Felul acesta de cântare nu mi-a plăcut; el de altfel nici nu poate evoca în inimile ascultătorilor sentimente de evlavie și înălțare sufletească.

Marian Sasu.

Lecție practica de aritmetică.

Numărul 5.

Material didactic: *Bile, degete, bețișoare, linoiare și puncte, desemnate în fața elevilor.*

I. Pregătirea.

a) Vechi idei aperceptive. Exerciții repetitoare prin răspunsuri fără întrerupere:

Spuneți pe rând numerele dela 1—4! (1. 2. 3. 4).

Ce număr urmează după 1—4? (După 1 urmează 2; după 2 urmează 3; după 3, urmează 4)

Numărați îndărăt dela 4—1! (4. 3. 2. 1).

Numărați înainte și îndărăt dela 1—4! (1. 2. 3. 4; 4. 3. 2. 1).

Ce numere sunt înainte și după 1—4? (Înainte de 1 e zero (0); după 1 urmează 2; înaintea lui 2 e 1; după 2 vine 3; înaintea lui 3 e 2; după 3 urmează 4).

Între ce numere e fiecare număr dela 1—4? (1 e între zero (0) și 2; 2 e între 1 și 3; 3 e între 2 și 4).

Cari numere dela 1—4 sunt cu soț? (2 și 4). Cari fără soț? (1 și 3).

Puneți numărul 1 lângă fiecare număr dela 1—4! (1 și cu (+) 1 fac (=) 2; 2+1+3; 3+1=4).

Inchideți pe rând din 4 degete ridicate, tot câte un deget și spuneți câte degete rămân? (4 fără (=) 1 fac (=) 3; 3—1=2; 2—1=1; 1—1=0).

Puneți tot lângă 1, pe rând toate numerele, până la 4! (1+1=2; 1+2=3; 1+3=4; apoi: 2+1=3; 2+2=4; pe urmă: 3+1=4).

Puneți toate socotelile cari dau (sau fac) 4! (1+3=4; 2+2=4; 3+1=4).

b) Anunțarea. Ce număr urmează după 4? (5) Fiți atenți, că azi veți învăța socoteli de adunare, cari dau (sau fac) 5. Ce veți învăța?

Notă: Toate aceste răspunsuri fără întrerupere, din fiecare aliniat, vor forma la început lecțiunii singurale și vor fi repetate la rând, cu ocazia predării numerelor dela 1—10, drept idei aperceptive.

II. Predarea.

1. **Concretizarea.** a) Numărați, câte bile sunt aici? (... 4 bile). Lângă 4 bile, câte bile mai pun? (... 1 bilă). Numărați-le, câte fac împreună: 4 bile + 1 bilă? (... $4 b + 1 b = 5$ bile). Dar 1 b + 4 bile? (... 5 bile).

b) Câte bile ați numărat la început? (... 4 b). Lângă 4 bile, câte bile am mai pus (... 1 bilă). Și câte bile am făcut din 4 bile + 1 bilă? (... 5 bile) Dar din 1 bilă + 4 bile? (... 5 bile).

c) Din cât e făcut dar numărul 5? (... $4+1$). Pentru ce? (... $4+1=5$). Și din ce mai poate fi făcut 5? (... $1+4$). Cât fac $1+4$? (... 5). Dar $4+1$? (... 5).

Exemplul al 2-lea, prin ridicări de degete.

a) Ridicați fiecare câte 4 degete dela mâna stângă! Lângă 4 degete ridicate, câte degete v'au rămas închise? (... 1 deg.). Ridicați-l și pe acela! Numărați-le, cât fac împreună 4 degete și cu 1 deget? (... 5 deg.). Dar 1 deget și cu 4 degete, cât fac? (... 5 deget).

b) Câte degete ați ridicat la început? (... 4 deg.). Lângă 4 deg., câte degete ați mai ridicat? (... 1 deg.). Și câte s'au făcut din 4 degete + 1 deg.? (... 5 deg.) Dar dintr'un deget și cu 4 degete? (... 5 degete). Din câte degete am făcut întâi 5 degete?

c) Din ce e făcut și acum numărul 5? (... $4+1$). Pentru ce? (... $4+1=5$): Și din ce mai poate fi făcut? (... $1+4$). Cât fac $1+4$? (... 5): Dar $4+1$? (... 5).

La trebuință, vom lua și alte exemple.

2. **Absracțiunea.** a) Cât ați spus că fac 4 bile + 1 bilă? (... 5 bile). Dar 1 bilă + 4 bile? (... 5 bile), 4 degete + 1 deget, cât ați spus că fac? (... 5 degete). Dar 1 deget + 4 degete? (... 5 deg.) Cât fac 4 bănci și cu 1 bancă? (... 5 bănci). Dar 1 bancă și cu 4 bănci? (... 5 bănci).

La fel vom trata concret apoi abstract! $3+2=5$ și $2+3=5$. Pe urmă vom contiună:

b) Cât trebuie să punem lângă 1 bilă, ca să facem 5 bile? (... 4 bile). Dar lângă 4 bile, ca să facem 5 bile? (... 1 bilă). Care număr e mai mare 4 sau 5? (... 5). Cu cât e mai mare 5, decât 4? Dar decât 3, cu cât e mai mare 5? (... cu 2).

c) Următoarele răspunsuri continueative se vor repeta de toți elevii, servindu-se de degete:

Numărați, din câți unuri sau unități e format numărul 5? (... 5 unuri sau unități). Pentru ce? (... $1+1=2$ unuri: 2 unuri + $1=3$ unuri; etc.

Puneți numărul 1, lângă fiecare număr, dela $1=5$ ($1+1=2$; $2+1=3$; $3+1=4$; $4+1=5$; apoi: $2-1=3$; $2-2=4$; $2-3=5$; pe urmă: $3-1=4$; $3-2=5$ etc.

Spuneți pe rând socotelile, cari dau (sau fac 5! (... $1+4=5$; $2-3=5$; $3-2=5$; $4-1=5$). Din ce e făcut dar numărul 5? (... $1+4$; $2-3$; $3-2$; $4-1$).

Va urma scrierea cifrei 5. Revizor școl. ct II. **Rem. Lupescu.**

ȚIE MAMĂ...

— fragment —

*Și de-oiu veni vreodată
La sânul tău să plâng,
Ca flori ce mor trudite
În vestejitul crâng;*

*Atunci să-mi cânji tu mamă
Și cântul meu de eri;
Amurgul când stăpân e peste văi...
Să plâng o lume moartă, apuse primăveri
Și sufletul să-mi ardă în tainice văpăi...*

*Pe ceriuri să se peardă
Încet duioasa lună,
Și frunzele în murmur să-mi spună șoapte dulci,
Să murmure în noapte abia, murinda strună
Un cânt al amintirii, când rătăceam în lunci.*

*Când voi veni trimite-voiu scrisoare
Pe vântul trist de toamnă; întunecate văi
Vor spune atunci pădurilor tăcute;
Se'ntoarce azi pribeagul din rătăcite căi...*

ION RAȚIU.

Câteva cuvinte despre desenul.

În cazul când se va reduce materiile din programa analitică desenul trebuie să-și ia un loc de frunte în școală. Desenul e un mod de exprimare al ideilor și sentimentelor și încă cu aceeași plasticitate cu care se pot exprima prin graiu și prin scris.

Urmărind acest țel la desenul nu ne vom aștepta la perfecțiuni din partea elevilor. „Ce ne pasă oare că formele sunt grotești, că culorile sunt un fel de mazăgălituri? Nu e vorba de a se ști dacă copilul face desene bune, ci dacă își desvolcă facultățile”. (Vezi Herbert Spencer „Educația morală, intelectuală, fizică” Buc. ed. Steinberg, pag. 163.)

Să nu uităm, că desenul e o aptitudine particulară ca muzica d. es.

Din punct de vedere educativ mi se pare că desenul are mai multă valoare decât lecțiunile aride de gramatică și-l califică de inconștient pe învățătorul care calcă orele de desen înlocuindu-le cu gramatica și cu aritmetică — idoli școlii primare cum bine zice dl Teodosiu, prof. de pedagogie la București.

Să darimăm idoli, să alungăm superstiția să învingă noua credință.

Toma Cocișiu.

Producțiunea meseriașilor români din Aiud.

A doua zi de Rusalii — 8 Iunie a. c. orele 8 seara — Reuniunea meseriașilor și comercianților români din localitate a aranjat în chioscul din parcul orașului o producțiune corală teatrală foarte bine reușită.

S'au cântat compozițiile „Coasa„ de I. Vidu, „Morarul“ de D. C. Kiriac și „Trandafir de pe cetate“ de N. Oancea, toate trei coruri mixte pe câte 4 voci.

Afară de aceste s'au mai predat piesele teatrale „Doamna mea“ de N. Țințariu și „Piatra din casă“ cunoscuta comedie alui V. Alexandri.

Atât compozițiile muzicale cât și piesele de teatru au fost predate foarte bine de către drăguțele dșoare și bravii noștri meseriași mai tineri din orașul nostru. Cu deosebire s'au distins în piesa cea dintâi *Dșoara Paulina Rus*, dnii *Petru Crișan* și *Amos Pavel*. Bine au jucat și dșoarele *Virginia Stâncel*, *Otiliă Martin*, dnii *Teodor Păcurar* și *Vasile Pavel*.

În piesa a doua s'au distins dșoarele *Elena Pașifa*, *Lucreția Irimie* și dnii *Iuliu Radu*, *Nicolae Onișor Aurel Giurgiu* și *Mitrofan Fufezan*. Bine au mai jucat aci și dșoara *Lucreția Popa* și dl *Ion Stanciu*.

Toți diletanții acestia merită laudă și recunoștință pentru jertfele aduse și pentru prestațiunile lor artistice, cari au fost mult aplaudate și admirate de către publicul auditor.

Producțiunea aceasta a fost organizată și condusă de către dl *Ion Sava*, învățător în Uioara de sus. Domniasa a jertfit mult timp și energie până a putut să realizeze un succes așa de frumos. Hârnicia și idealismul dânsului pot servi multor dni învățători de ai noștri, cari asemenea ar putea să facă cu tineretul din comună astfel de lucruri frumoase.

Pentru reușită producțiunii a muncit și Comitetul Reuniunii meseriașilor în frunte cu dl *Izidor Domșa* președintele ei.

La producțiunea aceasta au luat parte puțini intelectuali români; în schimb am numărat câți-va străini. Cu toate aceste încassările brute s'au apropiat de frumoasa sumă de opt mii lei. *Sirius*.

Poșta Redacției.

Dl. *E. R.* în *G.* și *I. T.* în *T.* Comitetele școlare sunt obligate ca să aboneze revista. În acelaș timp nu e frumos să se susragă nici dnii colegi dela abonarea ei, fiindcă numai cu concursul material al tuturor se va putea susține. Aceasta pentruca se servească de orientare și altora, cari ne-au restituit revista.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientios de către cei vizați.

Revizoratul școlar al județului Alba de jos.

No. 1337/1925.

Către toate direcțiunile școalelor primare de stat.

Deoarece la 16 August a. c. va avea loc neapărat, tragerea loteriei Sindicatului Presei Române, invităm pe toți domnii învățători cari nu și-au aranjat socoata, ca până la sfârșitul anului școlar să achite costul biletelor primite spre desfacere pentruca să ne putem da seamă și noi.

No. 1335/1925.

II.

Administrația revistei „Lumea copiilor” ne trimite un tablou cu 76 nume de învățători din județul nostru datornici la aceasta revistă, rugându-ne să urgităm achitarea acestor datorii. Atragem deci pe calea aceasta atenția celor ce debitează și îi invităm ca să achite sumele datorate.

No. 1356/1925.

III.

Casa corpului didactic, dorind a veni în ajutorul membrilor ei suferinzi, a închiriat două vile la Tekir-Ghiol, unde se pot ospitaliza câte 23 de membrii în fiecare din cele 3 sau 4 serii, cari se vor organiza. Casa corpului didactic oferă locuințe mobilate din nou, în pozițiunea cea mai frumoasă lângă mare și consultațiuni gratuite la medicul oficial al băilor. Inscrierile se primesc la sediul Casei, Bulevardul Elisabeta 32 București, și trebuie a fi însoțite de certificate medicale, în care să se arate gravitatea boalei și necesitatea pentru petiționar de a face băi numai de nămol, iar un băi de mare sau cură de aer. Pentru a fi primiți va trebui un aviz conform al medicului nostru oficial dat la prezentarea la stațiunea dela Tekir-Ghiol.

No. 1288/1925.

IV.

Toți aceia domni directori și învățători, cari au primit dela noi Prospecte de emisiune cu liste de subscripție de acții pentru Banca Învățătorilor din Cluj, sunt invitați să ne restituiască de urgență acele Prospecte dimpreună cu sumele subscrise, pentruca să ne putem și noi legitima față de susnumitul institut financiar al nostru.

Revizor școlar, *M. Sasu.*

ȘTIRI.

* Serviciul divin din ziua de sf. Rusalii, la biserica română unită din localitate, anul acesta a fost oficiat de către dnii, *Jon Bucur* protopop, *Romul Pop* paroh și *Waldemar Merks* (de origină belgian) profesor de limba franceză la liceul de băieți din Blaj. Predica despre serbătoarea zilei a fost ținută de către dl *Ovidiu Hulea*, directorul liceului român din localitate. Procesiunea cu litia s'a făcut la holdele de sub *Herleuș*.

* D-nii Longinescu și Mitru, inspectori generali ai învățământului primar, au fost delegați să facă inspecții speciale învățătorilor cari urmează să fie înaintați. Cel dintâi va face inspecțiuni în Muntenia, Dobrogea și Ardeal, iar celălalt în Moldova, Bucovina și Basarabia.

* Ministerul instrucțiuni luând în considerare că noua lege a învățământului primar se aplica anul acesta pentru prima oară în mod excepțional, a dispus ca cererile de transferare înaintate, fie inspectoratelor, fie ministerului, după data fixată prin noua lege, să fie luate în considerare toate acelea primite până la publicarea în „Buletinul Oficial” a locurilor vacante din învățământul primar.

* Au fost numiți membri în consiliul de administrație al Casei generale de pensiuni, pe termen de patru ani cu începere dela 1 Iunie 1925, următoarele persoane: P. S. S. Lucian Triteanu, episcopul Romanului; d-nii: senator general M. Obogeanu; deputat Traian Lalescu; Christu Grecescu, președintele Inaltei Curți de conturi; Barbu Brezeanu, membru în

consiliul superior al magistratului; A. Crăsnaru, membru în consiliul superior administrativ; general de devizie Ion Popescu, delegatul ministerului de război; M. Dragomirescu, membru în consiliul general al instrucțiuni; Gh. Stroescu, director delegat din consiliul general al Băncii Naționale Ș. N. Praporgescu, specialist în asigurări, delegatul ministerului muncii.

* Avizăm pe aceasta cale pe dnii colegi, că salariile pe luna Iunie sunt ordonanțate; acum se pregătesc chitanțele, cari îndată ce vor fi semnate și de administrația financiară se vor expedia de urgență pentruca fie care să-și poată ridica salariul la 20 a lunii.

* „Cooperativa Învățătorilor” a obținut în zilele aceste dela Centrala din București un credit de 1/2 milion, în număr și mărfuri.

Abonamente achitate. Dr. I. Băltar, Izidor Domșa, Com. școl. Căpuș, Com. școl. Aiud, Com. școl. Cetea, Com. școl. Sâncraiu, câte 150 lei; C. Domșa, D. Popescu, S. Docea V. Frățilă, A. Adamoviciu, I. Stan câte 120 lei; T. Laslău, Comitetul școl. Gheja, M. Szilágyi, I. Muntean, T. Nariță, A. Ekardt, M. Vlădescu, E. Bunea, E. Elekeș, Școala de ucenici Abrud, I. Simulescu, Com. școl. Abrud, V. Suciuc, Z. Vereș câte 60 lei; M. Biriș, T. Stoia, V. Dan, A. Șutău, I. Sava, S. Cordea, N. Geleriu, I. Anghel, G. Ūrmössy, M. Ciura, C. Balta, V. Balomiri, V. Bran, I. Ban câte 30 lei; Com. școl. Drâmbar, Com. școl. Oarda de sus, Com. școl. Beța câte 75 lei.